NÁRODNÍ CENTRUM PRO MEDICÍNSKÉ NOMENKLATURY A KLASIFIKACE

ÚZIS *Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR*
Institute of Health Information and Statistics of the Czech Republic

MKN-O-4

Miroslav Zvolský, Jan Mužík, Jitka Vašková
a tým NCMNK

Konference se koná pod záštitou:

Ministerstvo zdravotnictví

World Health Organization

1. LÉKAŘSKÁ FAKULTA Univerzita Karlova

UNIVERZITA KARLOVA

ČSBMILI

ČESKÁ LÉKAŘSKÁ SPOLEČNOST J. E. PURKYNĚ

ČESKÁ ASOCIACE ZDRAVOTNICKÝCH INFORMACÍ

klasifikon

Konference o klinických klasifikačních a terminologických systémech a jejich použití v českém zdravotnictví

Konference KlasifiKon 2026, 18. listopadu 2026

Proč MKN-O-4?

ICD-O-4 reaguje na vývoj klasifikace nádorů

- ICD-O-3.2 již nedokázala dostatečně rozlišit řadu nově definovaných nádorových entit
- zejména u **hematolymfoidních nádorů** se nové entity často dostávaly pouze mezi *related terms* existujícího kódu
- rozvoj **molekulárně definovaných nádorových entit** zvýšil potřebu jednoznačného kódování
- ICD-O-4 navazuje na **5. vydání WHO Classification of Tumours (WHO Blue Books)**
- cílem je při zachování kontinuity umožnit **jednoznačnější a podrobnější kódování jednotlivých nádorových entit**

Zásadní strukturální změna: nový 5. znak morfologie

MKN-O-3.2

XXXX / B

XXXX = histologická morfologie
B = biologické chování

MKN-O-4

XXXXX

XXXXX = pětimístný histologický kód

biologické chování → samostatná charakteristika

Čtyřmístná struktura již neposkytovala dostatek jedinečných kódů pro nově definované entity.

MKN-O-4 Rozsah změn v morfologických položkách

Typ změny	Rozsah
Nové 5místné morfologické kódy – první 4 znaky již existovaly v ICD-O-3.2	**1 179**
Nové morfologické kódy – první 4 znaky v ICD-O-3.2 neexistovaly	**109**
Změny prvních 4 znaků morfologického kódu	**19**
Změny kódu biologického chování	**24**
Celkem morfologických kódů v ICD-O-4	**2 450**

Největší změnou není 109 zcela nových kódů, ale 1 179 nových pětimístných kódů vzniklých rozšířením existující čtyřmístné struktury.

Co se mění obsahově: od „related terms“ k jednoznačným entitám

ICD-O-3.2 jeden kód → více related terms

V české verzi V KNIZE „related terms“ = zařazené termíny; ALE kdo používá knihu?

ICD-O-4 jedna definovaná nádorová entita → vlastní jedinečný kód

Typický problém ICD-O-3:
- některé nově definované entity neměly vlastní kód
- byly vedeny jako *related terms* pod existujícím kódem
- IARC uvádí jako příklad **diffuse large B-cell lymphoma (DLBCL)**, u něhož se pod jedním kódem nahromadilo více než 10 related terms.

Význam pro registry
- přesnější zachycení incidence jednotlivých nádorových entit
- menší závislost na doplňkových údajích mimo ICD-O
- lepší návaznost na současnou WHO klasifikaci nádorů
- lepší podmínky pro klinická a epidemiologická data

Oblast	ICD-O-3.2	ICD-O-4	Význam
Nová granularita	XXXX/3	XXXXX	rozlišení jednotlivých entit v rámci původního kódu
Hematolymfoidní nádory	jeden kód + řada related terms	více specifických kódů	jednoznačnější identifikace entity
Behavior	morfologie + /0–/3	behavior oddělen od 5místné morfologie	zásadní strukturální změna
Pituitární adenom	/1	/3	změna biologického chování
Molekulárně definované entity	často bez samostatného kódu	specifické morfologické kódování	odraz současné nádorové klasifikace
Terminologie	starší / širší názvy	aktualizované názvy podle WHO Classification of Tumors	sjednocení s patologickou klasifikací

MKN-O-4 Terminologické změny

- **ZMĚNA KÓDU**
  → mění se identifikátor entity
- **ZMĚNA TERMÍNU**
  → mění se preferovaný název / terminologické vymezení
- **NOVÝ TERMÍN**
  → nově uznaná nebo nově zachycená entita
- **ODSTRANĚNÝ TERMÍN**
  → termín již není v ICD-O-4 používán jako aktuální označení

ICD-O-4 proto není pouze „nový číselník“ – aktualizuje také terminologický model nádorových entit.

MKN-O-4 Topografie: menší změny, významné pro praxi

- C16.7 – gastroesophageal junctiondříve součástí C16.0 – gastric cardia
- C24.2 / C24.3 / C24.4 podrobnější rozlišení extrahepatálních žlučových cest a ductus cysticus
- C06.3 – minor salivary gland, NOS
- C80.0 – primary site unknown, so stated
- změna topografie anal skin cancer: C44.5 → C21.3
- možnost dalšího znaku u některých topografických kódů.

Topografické změny umožňují lepší vazbu na současné stagingové systémy UICC/AJCC.

Co MKN-O-4 znamená pro NOR

Přínosy

- **vyšší granularita morfologických dat**
- přesnější zachycení nových nádorových entit
- lepší návaznost na aktuální WHO Classification of Tumours
- lepší využitelnost morfologických údajů pro epidemiologii a výzkum
- potenciálně lepší propojení s dalšími klasifikačními a terminologickými systémy

Současně nové nároky

- změna struktury pole pro morfologii v registru
- úprava validačních a kontrolních pravidel
- aktualizace skupin – pro analytické zpracování
- nové převodní tabulky **MKN-O-4 ↔ MKN-O-3.2**
- návazně převody k **MKN-10, MKN-11**

Kdy ke změně dojde v NOR?

Změny budou zprovozňovány v průběhu roku 2027.

Povinnosti vyplňování 3.2 → 4 se změní k 2028

MKN-O-4	Nová morfologická entita	Poznámka / oblast (nekontrolována terminologie expertem)
80040/1	Spindle cell tumour of uncertain malignant potential	vřetenobuněčný nádor nejistého maligního potenciálu
80711/1	Keratoacanthoma, subungual	podnehtový keratoakantom
80850/0	HPV-associated oral epithelial dysplasia, low-grade	HPV-asociovaná dysplazie ústního epitelu
81442/2	Adenoma, intestinal-type, sporadic, high-grade	sporadický intestinální adenom vysokého stupně
81500/1	Pancreatic neuroendocrine microtumour	pankreatický neuroendokrinní mikrotumor
82130/2	Sessile serrated lesion with dysplasia	sesilní pilovitá léze s dysplazií
82710/3	Lactotroph PitNET/adenoma	laktotrofní PitNET/adenom; zahrnuje prolaktinom
83171/1	Low-grade oncocytic tumour (LOT)	nízce maligní onkocytární tumor
84550/2	Intraductal oncocytic papillary neoplasm, NOS	intraduktální onkocytární papilární neoplazie
84800/2	Low-grade appendiceal mucinous neoplasm (LAMN)	nízce maligní mucinózní neoplazie apendixu
84801/2	High-grade appendiceal mucinous neoplasm (HAMN)	vysoce maligní mucinózní neoplazie apendixu
84831/3	HPV-related multiphenotypic sinonasal carcinoma	HPV-asociovaný multiphenotypický sinonazální karcinom
86220/1	Granulosa cell tumour of ovary, juvenile	juvenilní granulózobuněčný tumor ovaria
86830/3	Composite gangliocytoma/neuroma and neuroendocrine tumour	kombinovaná gangliocytární/neurinomová a neuroendokrinní neoplazie
87140/1	PEComa, NOS	perivaskulární epiteloidní tumor
8720C/1	BAP1-inactivated melanocytoma	melanocytom s inaktivací BAP1
87701/1	Spitz melanocytoma with ALK fusion	Spitzův melanocytom s fúzí ALK
88590/3	Myxoid pleomorphic liposarcoma	myxoidní pleomorfní liposarkom
90500/2	Mesothelioma in situ	mezoteliom in situ
90610/2	Intratubular seminoma	intratubulární seminom

Příklady nových položek

Děkuji za pozornost!

Konference se koná pod záštitou:

Ministerstvo zdravotnictví

